

O‘ZBEKISTONDA KO‘NGIL-OCHAR TURIZIMINING DOLZARB
AHAMIYATI VA MUAMMOLAR

Xoshimov Asadbek

Toshkent Kimyo Xalqaro Universiteti 3-kurs talabasi

Fakultet: Turizim

Guruh: TOUE-3IU

Ilmiy rahbar: Xasanova Nargiza

Anotatsiya: Ushbu maqolada biz O‘zbekistonda ko‘ngilochar turizmning bugungi holati, uning mamlakat iqtisodiyoti uchun ahamiyati va rivojlanishini qo‘llab-quvvatlash uchun hal qilinishi kerak bo‘lgan vazifalarni o‘rganamiz. Ko‘ngilochar turizm mavzusini ochib berishda va yaratib berishda ma‘lumotlarni to‘plash uchun aralash ilmiy tadqiqod metodikasi usuli qo‘llanildi. Olingan Natijalar asosida siyosat va qoidalar, iqtisodiyot, marketing, menejment, hukumatning munosabati, tajriba va ishchi kuchi, ob'ektlar va diqqatga sazovor joylar, shuningdek, infratuzilma muammolari ko‘ngilochar turizmni rivojlantirish uchun asosiy to‘siqlar sifatida ko‘rib chiqiladi. Va shu asosida O‘zbekistonda Ko‘ngilochar turizmini rivojlantirish uchun takliflar beriladi.

Kalit so‘zlar: Ko‘ngilochar turizm, turfirma, infratuzilma marketing.

KIRISH

Ko‘ngilochar turizm - bu ko‘ngilochar tadbirlar va diqqatga sazovor joylarni boshdan kechirish uchun asosiy maqsad bilan amalga oshiriladigan sayohat turini anglatadi. Bunga tematik parklarga tashrif buyurish, kontsertlar yoki festivallarga borish, teatr yoki musiqiy tomoshalar kabi jonli tomoshalarni ko‘rish va sport, o‘yin yoki qimor o‘yinlari kabi boshqa ko‘ngilochar tadbirlarda qatnashish kiradi.

Ko‘ngilochar turizm turli shakllarda bo‘lishi mumkin va har qanday yoshdagi va qiziqishdagi odamlar tomonidan zavqlanishi mumkin. Bu ko‘pincha kundalik hayotdagi stresslardan qochish va qiziqarli va hayajonli tarzda yangi tajribalardan bahramand bo‘lish usuli sifatida qaraladi. Dunyo bo‘ylab ko‘plab shaharlar va yo‘nalishlar sayyohlarni jalb qilish uchun o‘ziga xos ko‘ngilochar takliflar va diqqatga sazovor joylarni ishlab chiqildi va ko‘ngilochar turizm global turizm sanoatining muhim hissasiga aylandi. Ko‘ngilochar turizm uzoq va rang-barang tarixga ega bo‘lib, odamlar boshqa shaharlar va mamlakatlardagi spektakl va festivallarni ko‘rish uchun sayohat qilgan qadimgi davrlarga borib taqaladi. O‘zbekistonda ko‘ngilochar turizm tarixi. Markaziy Osiyoda joylashgan O‘zbekiston madaniy-ko‘ngilochar turizmning boy tarixiga ega. Mintaqa asrlar davomida Sharq va G‘arbni bog‘lab turgan Ipak yo‘lining asosiy chorrahasi bo‘lib kelgan. Bu turli xil madaniy merosga va tashrif buyuruvchilar uchun ko‘ngilochar imkoniyatlarning keng doirasiga olib keldi. O‘zbekiston mintaqaning tog‘lari va cho‘llari kabi go‘zal tabiati, boy tarixi va madaniyati bilan mashhur edi. Mehmonlar an‘anaviy musiqa va raqs ijrolaridan bahramand bo‘lishlari, muzeylar va tarixiy joylarga tashrif buyurishlari mumkin.

O‘zbekiston 1991-yilda mustaqillikka erishganidan so‘ng turizm sanoatini, jumladan, ko‘ngilochar xizmatlarni rivojlantirishga intilmoqda. Hukumat tarixiy obidalar va madaniy muassasalarni qayta tamirlashga sarmoya kiritilmoqda va O‘zbekistonni sayyohlik maskani sifatida faol targ‘ib qilinmoqda.

O‘zbekistonda eng mashhur ko‘ngilochar turlaridan biri bu an‘anaviy musiqa va raqsdir. Mamlakatda bir qancha musiqa va raqs ansambllari mavjud bo‘lib, ular tashrif buyuruvchilar uchun an‘anaviy o‘zbek musiqa va raqslarini ijro etadi. Masalan, Davlat raqs ansambli turli xil an‘anaviy raqslarni, jumladan, Xorazm va Buxoro raqslarini ijro etadi. O‘zbekistonda ko‘ngilochar turizimining yana bir mashhur turi bu sportdir. Mamlakat o‘zining dzyudoga o‘xshash kurash kabi jang san‘atlari bilan mashhur. Mehmonlar musobaqalarni tomosha qilishlari va hatto ushbu an‘anaviy sport turlaridan saboq olishlari mumkin. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev⁶³ raisligida 22-fevral kuni videosektor yig‘ilishi o‘tkazildi. Unda xorijiy turistlar oqimini ko‘paytirish va ichki turizmni yanada rivojlantirish, sayyohlik xizmatlarini yaxshilash va turlarini kengaytirish bo‘yicha ko‘rilayotgan choralar natijadorligi tanqidiy tahlil qilindi. Mamlakatimiz turizm sohasida ulkan salohiyatga ega bo‘la turib, uzoq yillar bu imkoniyatdan to‘liq va samarali foydalanilmadi. Turizm rivoji uchun qulay iqtisodiy va tashkiliy-huquqiy shart-sharoitlar yaratilmadi, hamma o‘z bilganicha faoliyat yuritib keldi. Davlatimiz rahbarining 2016-yil 2-dekabrda "O‘zbekiston Respublikasining turizm sohasini jadal rivojlantirishni ta‘minlash chora-tadbirlari to‘g‘risida"gi farmoniga muvofiq, sayyohlik mamlakatimiz iqtisodiyotining strategik tarmog‘i sifatida belgilandi. Prezidentning 2017-yil 16-avgustdagi qarori bilan 2018-2019-yillarda turizm sohasini rivojlantirish bo‘yicha birinchi navbatdagi chora-tadbirlar dasturi tasdiqlandi. Joriy yil fevral oyining o‘zida Prezidentning shu sohaga doir 4 ta muhim hujjati qabul qilingani davlatimizning turizm rivojiga yuksak e‘tiboridan dalolat bo‘ldi. Ushbu hujjatlar bilan sohada yig‘ilib qolgan muammolarni hal etish, turizm salohiyatini oshirish bo‘yicha ustuvor vazifalar belgilandi, ichki turizmni yanada rivojlantirishga ko‘plab imtiyozlar, yengilliklar berildi.

Shavkat Mirziyoyev turizmning iqtisodiyotdagi o‘rnini alohida ta‘kidlab, mamlakatimizda bu boradagi ahvol va sohani rivojlantirish bo‘yicha ko‘rilayotgan choralar samaradorligini birma-bir tahlil qildi. Yig‘ilishda 2017-yilda O‘zbekistonga qariyb 2 million 700 ming turist tashrif buyurgani aytili. Bu ko‘rsatkich sifat jihatidan tahlil qilinib, qarindoshlarini ko‘rish, davolanish, o‘qish yoki tijorat kabi maqsadlarda kelayotganlar ko‘pchilikni tashkil etishi ta‘kidlandi.

Joriy yilning 10-fevralidan boshlab Yaponiya, Janubiy Koreya, Singapur, Malayziya, Indoneziya, Turkiya va Isroildan kelayotgan turistlarga mamlakatimizda 30 kungacha vizasiz bo‘lishga ruxsat berildi. Bundan tashqari, 39 mamlakat fuqarolariga viza berish tartibi soddalashtirildi. 2018-yil 1-iyuldan elektron vizalar joriy qilindi.

---

⁶³Shavkat Mirziyoyev - O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti

Turizmni rivojlantirish davlat qo'mitasiga tegishli vazirlik va idoralar bilan birgalikda, turizmning barcha istiqbolli yo'nalishlarida sayyohlar sonini ko'paytirish, turizm xizmatlari real eksportini 5 yil ichida kamida ikki barobar oshirish vazifasi qo'yildi.

ASOSIY QISIM

Ko'ngilochar turizm O'zbekistonda tobora muhim sohaga aylanib bormoqda, chunki mamlakat o'z iqtisodiyotini diversifikatsiya⁶⁴ qilishga va ko'proq tashrif buyuruvchilarni jalb qilishga intilmoqda. O'zbekiston o'zining boy tarixi va madaniy merosi, ko'plab qadimiy shaharlari, masjidlari, maqbaralari va dunyoning turli burchaklaridan sayyohlarni o'ziga tortadigan boshqa diqqatga sazovor joylari bilan mashhur. Biroq, so'nggi yillarda mamlakat o'zining ko'ngilochar sektorini, jumladan, tematik parklar, akvaparklar va boshqa dam olish maskanlarini rivojlantirishga sarmoya kiritmoqda. Ko'ngilochar turizm O'zbekistonga sezilarli iqtisodiy foyda keltirishi mumkin bo'lsa-da, u qator muammolarga ham duch kelmoqda. O'zbekiston Markaziy Osiyoning boy madaniy merosi, qadimiy tarixi va go'zal tabiat manzarasiga ega davlatidir. Biroq, turizm salohiyatiga qaramay, O'zbekistonda ko'ngilochar turizm hali ham yaxshi rivojlanmagan. Ushbu maqolada O'zbekistonda ko'ngilochar turizmning yaxshi rivojlanmaganligi sabablari va uni rivojlantirishning ba'zi usullari haqida so'z boradi. O'zbekistonda ko'ngilochar turizmning rivojlanmaganligining asosiy sabablaridan biri bu infratuzilmaning yo'qligidir. Mamlakatda ko'ngilochar turizm uchun zamonaviy va mos ob'ektlar, masalan, tematik bog'lar, akvaparklar, hayvonot bog'lari va ko'ngilochar markazlar mavjud emas. Bundan tashqari, mavjud ko'ngilochar ob'ektlarning aksariyati eskirgan, mavsumiyliги va yaxshi ta'mirlanmagan, bu esa sayyohlarni ularga tashrif buyurishdan qaytaradi. Dunyo bo'ylab rivojlangan ko'ngilochar turizm sanoati bilan mashhur bo'lgan bir qancha mamlakatlar mavjud. Bu mamlakatlar o'zlarining turli xil diqqatga sazovor joylari, ko'ngilochar imkoniyatlari va o'yin-kulgi va dam olish tajribasini qidirayotgan sayyohlarga xizmat ko'rsatadigan infratuzilmalari bilan mashhur. Ko'ngilochar turizm uchun eng mashhur mamlakatlar qatoriga quyidagilar kiradi:

TADQIQOT METADOLIGIYASI

Ushbu ilmiy maqolaning ilmiy yonalishini nazariy-uslubiy jihatdan tadqiq etishda ilmiy abstraksiyalash usulidan foydalanilgan bolsa, O'zbekistonda ko'ngilochar turizimining dolzarb ahamiyati va muammolari tahlil qilishda, muammo va rivojlanish istiqbollari o'rganishda analiz sintez va aralash usulidan foydalanilgan.

TAHLIL

1. Amerika Qo'shma Shtatlari: Qo'shma Shtatlar ko'ngilochar turizm bo'yicha yetakchi yo'nalish bo'lib, har yili o'zining tematik parklari, kazinolari, musiqa festivallari va sport tadbirlariga millionlab mehmonlarni jalb qiladi.

2. Frantsiya: Frantsiya o'zining boy madaniy merosi, jahon darajasidagi muzeylari va Disneylend Parij kabi mashhur istirohat bog'lari bilan mashhur.

---

⁶⁴ Diversifikatsiya (lot. diversifi catio — o'zgarish, xilma-xil taraqqiyot) — korxonalar (birlashmalar)ning faoliyati sohalari va ishlab chiqaradigan mahsulotlari turining kengayishi, yangilanib turishi.

3. Yaponiya: Yaponiya o'zining anime va manga⁶⁵ madaniyati, video o'yin arkadalari va Tokio Disneylend va Universal Studios Japan kabi tematik parklari bilan mashhur.

4. Birlashgan Arab Amirliklari: BAAda dunyodagi eng hashamatli mehmonxonalar, savdo markazlari va ko'ngilochar maskanlar, jumladan, dunyodagi eng baland bino Burj Xalifa va Dubay savdo markazi joylashgan.

5. Janubiy Koreya: Janubiy Koreya ko'ngilochar turizm uchun mashhur joy, ayniqsa K-Pop⁶⁶ musiqasi, koreys dramalari va koreys oshxonasi muxlislari uchun.

Bu mamlakatlarni O'zbekiston bilan solishtirganda shuni ta'kidlash kerakki, O'zbekiston hali ham ko'ngilochar turizm industriyasini rivojlantirmoqda. O'zbekiston o'zining boy madaniy merosi, tarixiy arxitekturasi va ajoyib tabiat manzaralari bilan mashhur bo'lsa-da, sayyohlar uchun ko'ngilochar va hordiq chiqarish imkoniyatlarini hali to'liq ishlab chiqmagan. Biroq O'zbekiston turizmni rivojlantirish bo'yicha qadam tashlamoqda, hukumat infratuzilmaga sarmoya kiritmoqda, mamlakatning o'ziga xos madaniy boyliklarini targ'ib qilmoqda va yangi turizm yo'nalishlarini rivojlantirmoqda. Investitsiyalar va rivojlanish davom etar ekan, O'zbekiston mintaqadagi ko'ngilochar turizm bo'yicha yetakchi yo'nalishga aylanish salohiyatiga ega. O'zbekistonda ko'ngilochar turizmning rivojlanmaganligining yana bir sababi reklama va marketing yaxshi yo'lga qo'yilmaganligi. Mamlakatning turizm idoralari O'zbekistonning ko'ngilochar turizm industriyasini ham ichki, ham xalqaro miqyosda targ'ib qilish borasida yetarlicha ish olib borilmagan. Oqibatda ko'pchilik sayyohlar mamlakatda mavjud ko'ngilochar imkoniyatlardan bexabar va ular O'zbekistonni ko'ngilochar turizm manzili sifatida ko'zdan kechirishga moyil emas. Bundan tashqari, ko'ngilochar turizimining mavsumiyligi .Boshqa davlatlar bilan solishtiradigan bo'lsak u yerda ko'ngilochar turizimini har bir turi rivojlangan va eng kereglisi mavsumsizligi istalgan vahtda istalgan mavsumda borsa bo'ladi lekin bizda haligacha imkoni yo'q shu sababli O'zbekistonda ko'ngilochar turizmning rivojlanmaganligining yana bir sababidir. Mamlakatdagi ko'ngilochar ob'ektlarning aksariyati an'anaviy madaniy tadbirlar, masalan, xalq musiqasi va raqs tomoshalari, tarixiy joylar bilan cheklangan. Ushbu tadbirlar muhim bo'lsa-da, lekin barcha sayyohlar uchun, ayniqsa, zamonaviy va xilma-xil ko'ngilochar joylarni qidirayotgan sayyohlar uchun yoqmasligi mumkin. Yana bir muammo – ko'ngilochar sohani rivojlantirish bilan O'zbekistonning madaniy merosini asrab-avaylash bilan muvozanatni saqlash zarurati. Mamlakatning tarixiy diqqatga sazovor joylari sayyohlar uchun katta qiziqish uyg'otsa-da, yangi ko'ngilochar ob'ektlarning qurilishi bu joylarning haqiqiyli va jozibasini buzishi mumkin. O'zbekistonda ko'ngilochar turizmni rivojlantirishga ko'maklashish uchun hukumat va turizm organlari bir qator chora-tadbirlarni amalga oshirishi mumkin. Birinchidan, ular butun mamlakat bo'ylab tematik bog'lar, akvaparklar va boshqa dam olish markazlari kabi zamonaviy va xilma-xil ko'ngilochar ob'ektlarni qurishga sarmoya kiritishlari mumkin. Ushbu ob'ektlar ko'proq sayyohlarni, ayniqsa, ko'ngilochar joylarni

⁶⁵ Anime va manga — Yaponiya sanoati tomonidan ishlab chiqarilgan ommaviy axborot vositalarining shakllari. Anime — bu o'ziga xos animatsiya uslubiga ega yapon multfilmi.

⁶⁶ K-pop — Janubiy Koreya madaniyatining bir qismi sifatida Janubiy Koreyada paydo bo'lgan mashhur musiqa shakli.

qidirayotgan bolali oilalarni jalb qiladi. Hukumat O‘zbekistonning ko‘ngilochar turizm industriyasini targ‘ib qilish va marketingi uchun ko‘proq mablag‘ ajratishi mumkin. Ular xalqaro sayyohlik agentliklari va turoperatorlar bilan hamkorlik qilib, mamlakatning ko‘ngilochar imkoniyatlarini namoyish etishlari va O‘zbekistonga ko‘proq sayyohlarni jalb qilishlari mumkin. Yana bizdagi bir qancha turfirmalar bilan bog‘liq bo‘lgan muammolarni ko‘rib chiqamiz.

Birinchidan, respublikada turizm sohasida faoliyat ko‘rsatayotgan ayrim kompaniyalarning monopollashganlik xarakteriga ega ekanligi. Ma‘lum bir sabablarga ko‘ra, ushbu kompaniyalar tarkibidagi ob‘yektlarning xususiylashtirilish jarayoni ancha sust amalga oshirilmoqda. Bundan tashqari, yangi tashkil qilinayotgan kichik turistik firmalarning ayrimlari ham yirik turistik kompaniyalarda mavjud imkoniyatlarning ko‘pchiligiga ega emas;

Ikkinchidan, turizm sohasida yuqori malakali kadrlarning yetishmasligi oqibatida yangidan-yangi kichik turistik firmalarning tashkil etilishi va samarali faoliyat ko‘rsatishi ancha dolzarb muammoga aylanmoqda;

Uchinchidan, respublika viloyatlari va tumanlarining ko‘pchiligida mahalliy vakillik organlarida faoliyat ko‘rsatayotgan amaldorlarning turizmni iqtisodiyotiga qo‘shadigan hissasini to‘g‘ri baholay olmasligi natijasida va ularning ishga eskicha tafakkurda yondashishlari turistik firmalarning tashkil etilishi, shuningdek, turizm bozoriga bilvosita ta‘sir ko‘rsatadigan kichik va xususiy biznes bilan shug‘ullanuvchi turistik korxonalarining ochilishiga beparvolik bilan qaralmoqda;

To‘rtinchidan, yangi tashkil etilgan turistik firmalar tor faoliyat doirasi bilan cheklanib qolmoqda. Bundan tashqari ular “O‘zbekturizm” milliy kompaniyasi uchun an‘anaviy hisoblangan ayrim xizmat turlaridan tashqariga o‘tishmayapti. Buning natijasida, bu firmalarning xorijiy turistlar tomonidan qiziqish bilan e‘tirof etilishiga yetarlicha imkon yaratilmayapti. Agarda turistik firmalar noan‘anaviy xizmat turlari, masalan, mamlakatimizning go‘zal va serjilo tabiatiga o‘zaro ajoyib sayohatlarni uyushtirish, turistlar uchun mahalliy qishloqlar va ovullarda xalq milliy urf-odatlari bilan tanishtirish ekskursiyalarini tashkil etish, shuningdek, turistlar uchun milliy ruhdagi konsert va tomoshalarni uyushtirish kabi xizmat turlarini tashkil etishsa ular o‘z oldilariga qo‘ygan maqsadlariga erishishlari mumkin.

Beshinchidan, mahalliy hunarmandchilik mahsulotlarini, milliy ruhdagi kiyim-kechaklarni, milliy taomlarni va boshqa shu kabilarni ishlab chiqarish eng dolzarb masalalardan biri hisoblanadi. Yuqorida ta‘kidlab o‘tganimizdek, xususiy turistik firmalar turizm xizmatlar bozorini jadal sur‘atlarda va sifatli rivojlanishi uchun nihoyatda muhim ahamiyatga egadir. Mamlakatimizda bozor iqtisodiyotiga mos turizm infratuzilmasi endi rivojlanayotganligi bois xususiy turistik firmalarning deyarli barchasi kichik tadbirkorlik sub‘yektlari hisoblanadi. Xorijiy mutaxassislarning baholashlariga ko‘ra, O‘zbekistonda hukm surayotgan osoyishtalik, yurtimizning qadimiy madaniy yodgorliklari va go‘zal tabiati mamlakatga har yili 2-2.5 mlngacha bo‘lgan turistlarni tashrif buyurishi uchun imkon yaratadi. Buning uchun bunday katta hajmdagi turistlar oqimini qabul qilish

imkoniyatiga ega bo'lgan xususiy mulk shaklidagi otellar, kempinglar⁶⁷, mehmonxonalar, turistik bazalar tizimi va boshqa shu kabilarni yaratish muhim ahamiyat kasb etadi. Yana shuni ta'kidlash kerakki, hukumat ushbu sektorga sarmoya kiritgan kompaniyalarga soliq imtiyozlari, subsidiyalar va boshqa imtiyozlar berish orqali ko'ngilochar turizm sanoatiga xususiy sektorni jalb qilishni rag'batlantirishi mumkin. Bu ko'proq investorlarni jalb etish va O'zbekistonda ko'ngilochar turizmni rivojlantirishga turtki bo'ladigan qulay ishbiarmonlik muhitini yaratadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

O'zbekistonda ko'ngilochar turizmni rivojlantirish bo'yicha ba'zi potentsial xulosalar va takliflar:

1. Infratuzilmaga sarmoya kiritish: O'zbekiston turistlarni jalb qilish uchun mehmonxonalar, transport va ko'ngilochar ob'ektlar kabi infratuzilmaga sarmoya kiritishi kerak.

2. Turizm mahsulotlarini diversifikatsiya qilish: O'zbekiston nafaqat tarixiy va madaniy turizmga e'tibor qaratishi, balki sayyohlik mahsulotlarini festivallar, tematik bog'lar, atraktsonlar, aquaparklar va sport tadbirlari kabi ko'ngilochar tadbirlarni ham o'z ichiga olishi kerak.

3. O'zbekiston madaniyati va an'analarini targ'ib qilish: O'zbekiston o'z madaniyati va an'analarini an'anaviy musiqa, raqs va oshxona kabi ko'ngilochar tadbirlar orqali namoyish qilishi mumkin.

4. Xususiy sektor bilan hamkorlik: Hukumat ko'ngilochar turizmni rivojlantirish uchun xususiy sektor bilan hamkorlik qilishi kerak. Xususiy sektor ko'ngilochar ob'ektlar va tadbirlarni rivojlantirish uchun tajriba va resurslarni jalb qilishi mumkin.

5. Barqarorlik: Ko'ngilochar turizmni rivojlantirish barqaror tarzda amalga oshirilishi kerak. Bunga ekologik toza amaliyotlarni qabul qilish va O'zbekistonning madaniy va tabiiy merosini asrab-avaylash orqali erishish mumkin.

6. Texnologiyani qabul qilish: O'zbekiston tashrif buyuruvchilar tajribasini yaxshilash uchun texnologiyani qo'llashi kerak. Buni virtual haqiqat, kengaytirilgan haqiqat va mobil ilovalardan foydalanish orqali amalga oshirish mumkin.

7. Xavsiz va mavsumsizligi: Shu bilan birga sayyohlarni o'zgacha tematik joylar, parklar, bog'lar, aquaparklar, xavsiz atraktsonlarimiz va mavsumiyligini muammolarini yo'qotsak sayyohlar xohlaysaotgan narsani bera olsak, biz ham O'zbekistonga ko'p turistlarni qabul qila olamiz va turizmni yaxshigina rivojlantira olamiz.

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, O'zbekistonda ko'ngilochar turizmning rivojlanmaganligini turli omillar, masalan, infratuzilmaning yo'qligi, marketingning yomonligi, ko'ngilochar turlarining xilma-xilligi cheklanganligi bilan izohlash mumkin. Biroq, hukumat va turizm organlari zamonaviy va xilma-xil ko'ngilochar ob'ektlarga sarmoya kiritish, reklama va marketing ishlarini ko'paytirish va ko'ngilochar turizm sanoatiga xususiy sektorni jalb qilishni rag'batlantirish orqali ushbu sanoatning

---

⁶⁷ KEMPING (ing. camping) — avtomashinalarda sayohat qiluvchilar uchun chodirli yoki yengil tipda qurilgan uylari va avtomobillar turadigan joylari (bevosita chodirlar oldida yoki umumiy maydonchada) bor yozgi oromgoh.

rivojlanishiga yordam berishi mumkin. Bu orqali O'zbekiston o'zining sayyohlik salohiyatidan foydalanishi va iqtisodiy o'sishini oshirishi mumkin. Umuman olganda, ko'ngilochar turizm O'zbekiston uchun katta istiqbolga ega bo'lgan soha bo'lib, uning salohiyatiga to'liq erishish uchun puxta rejalashtirish va investitsiyalarni talab qiladi. Ushbu maqolada biz O'zbekistonda ko'ngilochar turizmning bugungi holati, uning mamlakat iqtisodiyoti uchun ahamiyati va rivojlanishini qo'llab-quvvatlash uchun hal qilinishi kerak bo'lgan vazifalarni o'rgandik.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Travel Guide Uzbekistan – Tashkent: National Company Uzbekturizm 2003.
2. Abdulqosimov X. O'zbekistonda turizmni rivojlantirish muammolari va istiqbollari.
3. Uysal, M, Perdue, RR, & Sirgy, MJ (Eds.). (2012). Turizm va hayot sifatini o'rganish bo'yicha qo'llanma: Turistlar va mezbbon jamoalar aholisining hayotini yaxshilash.
4. Abdumannopov, M. M., Akhmedov, O. U., & Tokhtasinov, T. (2022). ESSENTIAL MODES FOR ACTIVATING MASTERING SUBJECTS AT SCHOOLS. *CENTRAL ASIAN JOURNAL OF MATHEMATICAL THEORY AND COMPUTER SCIENCES*, 3(12), 1-4.
5. Abdumannopov, M. M., Akhmedov, O. U., & Tokhtasinov, T. (2022). ESSENTIAL MODES FOR ACTIVATING MASTERING SUBJECTS AT SCHOOLS. *CENTRAL ASIAN JOURNAL OF MATHEMATICAL THEORY AND COMPUTER SCIENCES*, 3(12), 1-4.
6. Hall, CM, & Page, SJ (2014). Turizm va rekreatsiya geografiyasi: Atrof-muhit, joy va makon. Routledge.
7. Babaqulov, D., Xolmatov, B. va Qo'ziev, K. (2020). O'zbekiston turizm industriyasini rivojlantirishda ko'ngilochar turizmning o'rni. xalqaro ilmiy va tadqiqot nashrlari jurnali, 10(10), 186-192.
8. Norqulova, S., & Ismoilov, O. (2019). O'zbekistonda ko'ngilochar turizmni rivojlantirish. Innovatsion texnologiyalar va tadqiqot muhandisligi xalqaro jurnali, 8(7), 2583-2589.
9. Kavak, AE va Karaoglu, N. (2019). O'zbekistonda ko'ngilochar turizm bozorini rivojlantirish potentsialini ishlab chiqish. Turizm va joy jurnali, 10, 186-191.
10. Normatova, S. A., Botirov, M. T., Ruzmatova, K. K., & ugli Mamarasulov, J. O. Hygienic Basis for Contamination of Food Products and Production of Dairy Products Until 2030. *International Journal of Health and Medical Sciences*, 4(1), 123-128.
11. Botirov, M. T., Normatova, S. A., NIZAMETDINOVA, M., SHODMONOV, U., & MAMARASULOV, J. (2021). INFLUENCE OF OIL AND OIL PRODUCTS ON LIVING ORGANISMS AND METHODS OF SOIL PURIFICATION FROM OIL PRODUCTS. *Asian Journal of Advances in Research*, 28-32.
12. Mamarasulov, J. (2022). FABACEAE FAMILY IN FLORA IN THE FERGANA VALLEY, RARE SPECIES OF ASTRAGALUS. *Eurasian Journal of Medical and Natural Sciences*, 2(11), 117-119.

13. Abarjon o'g'li, A. A., & Barchinoy, M. (2022). YER USTI VA OSTI SUVLARINI IFLOSLANTIRUVCHI ASOSIY MANBALAR. IJODKOR O'QITUVCHI, 2(20), 216-219.
14. Abarjon o'g'li, A. A. (2022). SHAHARLASHUV JARAYONINI ATROF-MUHITGA TA'SIRI. INNOVATIVE ACHIEVEMENTS IN SCIENCE 2022, 2(14), 70-73.
15. Madaminovna, K. S., Furkatovna, G. M., & Adakhamjon, A. (2023). SIGNIFICANCE OF SOIL FERTILITY IN FERGANA REGION. Finland International Scientific Journal of Education, Social Science & Humanities, 11(4), 1320-1324.
16. Akramov, A. (2022). USE OF DIDACTIC GAME TECHNOLOGIES IN TEACHING ECOLOGICAL SCIENCE. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 10(12), 559-562.
17. Madina, G., & Adakhamjon, A. (2021). Conservation of flora. Asian Journal of Multidimensional Research, 10(11), 195-198.
18. Халматова, Ш Усманова, Т., & Акрамов, А (2022). Экологические последствия воздействия человека на растительный и животный мир. theory and analytical aspects of recent research, 1(5), 547-554.
19. Ahmedova, D., & Akramov, A. (2021, July). USE OF MODERN TECHNOLOGIES IN THE EDUCATION SYSTEM. In Конференции.

ELEKTRON RESURSLAR:

1. <https://www.prizident.uz>.
2. <https://www.wikipedia.org>.
3. <https://www.lex.uz>.
4. <https://www.elib.buxdu.uz>

